

The Training Programs of Central Agricultural Extension Office, Chainat

Mr. Manit Ruacha

Summary

The Central Agricultural Extension Office carry out training courses in crop planting for 9 provinces in working area through out the year, the provinces are Chainat, Singburi, Angtong, Lopburi, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Pathumthani, Nonthaburi, Saraburi and Bangkok. The training programs are defined into 4 types :-

1. Training courses for Agricultural Extension workers.
2. Training courses for progressive farmers.
3. Mobile Unit providing for 9 provinces.
4. To provide materials and facilities for training programs of the provinces.

The main subjects of the training courses are rice field practice, soybean and mung bean growing, vegetable growing, fruit tree planting, farm management, crop growing system, soil and fertilizer, plant protection, group and pannel discussion and study tour. Beside subject matter specialists from Central Agricultural Extension Office, the specialists from other institutes and progressive farmers who are successful in their occupation will be invited as lecturers to the training courses. Evaluation process has been made through out the training programs, during and after training courses, to check how much the trainees can improve their knowledges and techniques for their jobs.

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืช

นายมานิต ฤาชา

สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง ได้รับมอบจากกรมส่งเสริมการเกษตร ให้ทำหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมทางวิชาการ แก่พนักงานส่งเสริมการเกษตรในระดับจังหวัด และอำเภอ รวมทั้งเกษตรกรชั้นนำ ให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการ และเสริมกำลังแก่ พนักงานส่งเสริมฯ ในการส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรแก่เกษตรกร ดำเนินการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชให้แก่เกษตรกรร่วมกับจังหวัดและอำเภอ ตลอดจนทำหน้าที่เร่งรัด และติดตามผลการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง 9 จังหวัด คือจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สระบุรี และกรุงเทพมหานคร

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืชของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง แบ่งออกพอสรุปได้เป็น 4 แบบ คือ

1. การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
2. การฝึกอบรมแก่เกษตรกรชั้นนำ
3. การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการฝึกอบรมของจังหวัดต่าง ๆ
 - . ในเขตรับผิดชอบ
4. การฝึกอบรมเผยแพร่เคลื่อนที่ในท้องถิ่นแก่เกษตรกร

1. การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.1 การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ ซึ่งภายหลังจากที่กรมได้จัดปฐมนิเทศ และบรรจุให้รับหน้าที่ตามจังหวัดต่าง ๆ แล้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่มีความรู้และประสบการณ์ต่างกัน ทั้งยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปฏิบัติ สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง จึงจัดฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้มีความรู้ทางด้านวิชาการใหม่ ๆ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.2 การอบรมเฉพาะเรื่องแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถได้รับวิทยาการและเทคนิคใหม่ ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อนำไปส่งเสริม พร้อมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางแก้ไขและนำเสนอปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ ให้ระดับสูงหรือวิทยากรเพื่อนำไปค้นคว้าหาทางแก้ไขต่อไป เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การฝึกอบรมพนักงานส่งเสริมประจำอำเภอและจังหวัด เรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าวและการปลูกพืชหมุนเวียนในนา

2. การฝึกอบรมแก่เกษตรกรชั้นนำ

เพื่อเป็นการได้เกษตรกรชั้นนำในแต่ละท้องถิ่นได้รับวิทยาการ และเทคนิคการเกษตรใหม่ ๆ นำไปปฏิบัติและเผยแพร่แก่เกษตรกรในท้องถิ่น เกษตรกรชั้นนำซึ่งเข้ารับการอบรมจะได้แต่ละจังหวัดคัดเลือกจากสถาบันเกษตรกรต่าง ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และเกษตรกรชั้นนำ ซึ่งทางราชการได้คัดเลือกเพื่อช่วยเหลือราชการในโอกาสต่าง ๆ เช่น เกษตรกรตำบลอาสาสมัคร การจัดการอบรมแก่เกษตรกรชั้นนำเช่น

การอบรมเกษตรกรตำบลอาสาสมัคร การอบรมที่ปรึกษาคำเนิงานกลุ่มยุวเกษตรกร การอบรมหัวหน้าหน่วยเกษตรกรในในกลุ่มเกษตรกร การอบรมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าว การขยายพันธุ์ข้าว และการปลูกพืชหมุนเวียนในนา

3. การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการฝึกอบรมของจังหวัดต่าง ๆ ในเซตรับผิดชอบ

จังหวัดต่าง ๆ ในเซตรับผิดชอบที่ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เช่น จัดวิทยากรไปร่วมฝึกอบรม ร่วมการทำหลักสูตรการอบรม ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ในการอบรมและประเมินผล

4. การฝึกอบรมเผยแพร่เคลื่อนที่ในท้องถิ่นแก่เกษตรกร

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพการ

เกษตรกรไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่น ตามสภาพท้องถิ่นและความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร การดำเนินงานในภาคกลางคืนมีการฉายภาพยนตร์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและสารระบับเหิง อีกรั้งเพื่อเป็นการนัดแนะและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการที่จะปฏิบัติในภาคกลางวัน ภาพยนตร์ที่จะนำไปฉาย เช่น เรื่องการทำนาเพื่อเพิ่มผลผลิต การป้องกันและกำจัดหนูในประเทศฟิลิปปินส์ การปลูกถั่วเหลือง การปลูกฝ้าย การปลูกส้ม ข้อควรระวังในการใช้ยาเคมี พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ฯลฯ ในภาคกลางวันได้จัดให้มีการชี้แจงและบรรยายแนะนำเกษตรกรจะถือตามความต้องการและสภาพท้องถิ่นเป็นสำคัญ นอกจากนี้มีการสาธิตวิธี (method demonstration) เกี่ยวกับการเพาะเห็ดฟาง การทำปุ๋ยหมัก เคหกิจเกษตร การขยายพันธุ์พืช และการซ่อมเครื่องจักรกลการเกษตร

ในการดำเนินงานเกือบทุกจุด เกษตรกรมีอาชีพทำนา ได้บรรยายแนะนำเกี่ยวกับวิทยาการและเทคนิคใหม่ ๆ ในการเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การตกกล้า การใส่ปุ๋ย การไถพื้นที่นาข้าว วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และบรรยายชี้แจงเกี่ยวกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว ตลอดจนแนะนำในการติดคอข้อเมล็ดพันธุ์ด้วย ส่วนในท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ได้บรรยายชี้แจงเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวโพด การเก็บข้าวโพดไว้ทำพันธุ์ การปลูกพืชตระกูลถั่ว รวมทั้งชักจูงและอธิบายทำความเข้าใจแก่เกษตรกร การจัดระบบการปลูกพืชตลอดปีในแปลงข้าวโพดหรือในนาข้าว ซึ่งพยายามชี้แจงและแนะนำให้เหมาะสมตามสภาพท้องถิ่นรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกษตรกรพอมืออยู่หรือจะพึงหาได้สะดวก รวมทั้งคำนึงต้นทุนในการผลิตและภาวะตลาดในแหล่งนั้น ๆ

วิทยากร

นอกจากนักวิชาการประจำสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง ได้เชิญวิทยากร ซึ่งมีความรู้ความชำนาญตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีความชำนาญแต่ละสาขาวิชาเป็นวิทยากรบรรยายแนะนำแก่ผู้เข้ารับการอบรม ตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี สำหรับวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ เช่น จากมหาวิทยาลัย กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรฯ

กรมส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้เชิญเกษตรกรชั้นนำซึ่งประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพค้าขายการเกษตร มีความชำนาญและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดีมาเป็นวิทยากรในการบรรยายชี้แจงแนะนำในการอบรมเกษตรกรเป็นครั้งคราว

การประเมินผล

ในการอบรมต่าง ๆ ของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง ได้ทำการประเมินผลการอบรมทุกครั้งเพื่อสรุปผลการอบรม ซึ่งมีขั้นตอนการประเมินผลพอสรุปได้ดังนี้ คือ

- การประเมินผลก่อนการอบรมโดยการทดสอบความรู้พื้นฐานเดิมก่อนเข้ารับการอบรม
- การประเมินผลภายหลังการอบรมโดยการทดสอบความรู้ภายหลังเข้ารับการอบรมเปรียบเทียบกับประเมินครั้งแรก
- จัดให้มีการอภิปราย
- การออกแบบสอบถามประเมินผลในร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากรแสดงข้อคิดเห็น
- การสังเกตการณ์ตลอดระยะเวลาดำเนินการอบรม
- การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพแล้ว

ซึ่งจากการประเมินผลแต่ละครั้งจะได้รับทราบว่าการทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ตลอดจนได้ทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขในการดำเนินการต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอบรม

การอบรมเจ้าหน้าที่

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนน้อย ภาระหน้าที่การรับผิดชอบงานหลายด้าน ภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วการทำงานด้านที่ฝึกอบรมมาไม่มีเวลาทำงานเท่าที่ควร

2. ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หลายท่าน เพราะฉะนั้นในการฝึกอบรมจะจัดระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป จะเป็นผลเสียต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบประจำ

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่ละคนมีความแตกต่างทางด้านพื้นฐานความรู้ อายุ ความรับผิดชอบแตกต่างกัน การรับความรู้จากการอบรมจึงแตกต่างกัน

การอบรมเกษตรกรขั้นนำ

1. อายุแตกต่างกันมากซึ่งมีผลต่อการรับความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ จากการอบรม

2. พื้นความรู้ของเกษตรกรน้อย ส่วนมากมีพื้นฐานความรู้เพียงประถมศึกษา 4 ทำให้การรับความรู้ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

3. ระยะเวลาในการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องดำเนินงานในช่วงที่เกษตรกรว่างจากการประกอบอาชีพ หรือมีภาระหน้าที่น้อย ซึ่งในท้องที่เขตชลประทาน เกษตรกรส่วนมากมีการทำงานตลอดปี ซึ่งจะจัดระยะเวลาการฝึกอบรมยาวนานเกินไปไม่ได้

4. เกษตรกรประกอบอาชีพด้านกิจการเกษตรแตกต่างกัน เช่น เกษตรกรบางคนมีอาชีพทำนา เกษตรกรบางคนทำไร่ บางวิชาจึงไม่เกิดผลต่อเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม เนื่องจากไม่ได้ประกอบอาชีพโดยตรง

5. เกษตรกรไม่เห็นคุณค่า ผลประโยชน์จากการได้รับการอบรม มิได้คำนึงถึงผลการอบรมจะได้รับความรู้ความชำนาญ นำมาปรับปรุงการประกอบอาชีพ เกษตรกรมักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพประจำ ซึ่งมีรายได้มากกว่าการเข้ารับการอบรม

6. ความรู้บางอย่างซึ่งเกษตรกรได้รับการอบรมแล้ว และมีความสนใจมาก แต่ไม่สามารถนำกลับไปดำเนินการได้ เนื่องจากขาดปัจจัยต่าง ๆ ในท้องที่ เช่น น้ำ เมล็ดพันธุ์ แรงงาน ฯลฯ

ปัญหาและอุปสรรคในการอบรมเผยแพร่เคลื่อนที่

1. สถานที่ดำเนินการบางแห่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ในบางอย่าง เช่น ขาดแหล่งน้ำและวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเป็นเช่นนี้แม้เกษตรกรจะยอมรับและสามารถ

ปฏิบัติได้แต่ก็จะไม่สามารถนำไปดำเนินการต่อไป เพราะเกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติ

2. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานบางเรื่อง เช่น การบรรยายสาธิตวิธีการทำปุ๋ยหมัก

3. เจ้าหน้าที่ประจำอำเภอ จังหวัดมีน้อยขาดยานพาหนะ ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของงานประจำมีมาก ซึ่งเป็นปัญหาในการติดตามผลอย่างใกล้ชิด เพื่อได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่จะเกิดขึ้น เพื่อจะได้ช่วยเกษตรกรในการแก้ปัญหา ในเรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้ยอมรับสิ่งที่ได้นำไปสาธิตและบรรยายมากยิ่งขึ้น

4. การดำเนินงานบางแห่งไม่ได้รับความสนใจ จากเกษตรกรเท่าที่ควร เพราะเกษตรกรมีภาระในการประกอบอาชีพ เช่น ในระยะปักดำทำนาครั้งที่ 2

5. ไม่ตรงความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มาเพื่อหวังบริการทางคานสีของ แทนที่จะเน้นคานความรู้ จึงทำให้การดำเนินงานไม่เกิดผลเท่าที่ควร

6. ในช่วงการดำเนินงานบางแหล่งฝนตกมากทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

ผลการดำเนินงานอบรมเผยแพร่เคลื่อนที่
ในเขตภาคกลาง

สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง 2520

วัน เดือน ปี	จังหวัด	จุดดำเนินการ (จุด)	การบรรยาย (คน)	การสาธิตวิธี การเพาะเห็ดฟาง กอง คน	การสาธิตวิธี ปลูกหมัก กอง คน	การสาธิตวิธี การขยายพันธุ์พืช (ราย)	นายภาพยนต์ (คน)
21 - 25 ก.พ 2520	สิงห์บุรี	6	-	32 155	5 79	19	950
27 มี.ค 2520							
1 - 11 เม.ย 2520	อุทัยธานี	10	445	72 372	4 204	-	3,950
17 - 23 เม.ย 2520	อ่างทอง	6	222	18 194	1 15	-	1,800
26 - 29 เม.ย 2520	อยุธยา	6	503	14 95	1 46	-	2,440
24 - 30 พ.ค 2520	ลพบุรี	4	215	2 65	- -	-	550
6 - 13 มิ.ย 2520	สระบุรี	5	138	3 72	2 47	-	1,570
รวม	6 จังหวัด	37	1,523	141 953	17 391	19	11,260